

KIADÓ HIVATAL:

Szikés Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt érdeklő közlemények küldendők.

Nyilttérben egy sor közlési díja 10 krajcár.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre . . . 2 frt. 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG.

Beliczy-ut 15. szám
hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza

A magyar kisiparos.

Örökösen az a panaszkodunk, hogy nincs gyár-
iparunk. Ausztria gyártmányait vagyunk kény-
telenek fogyasztani. Némelyek állítása szerint
úgy lehetne segíteni ezen a bajon, ha önálló
vámterületet teremtenének és a felállított vám-
sorompóval arra kényszerítenék az osztrák gyá-
rosokat, hogy ipartelepeiket hozzánk, a fogyasz-
tás helyére vándoroltassák át.

Ha a gyakorlatban úgy lehetne megvalósítani
az elméleteket, mint ahogyan azokat elgondolni
szokás, nem is volna ez rossz módja a gyár-
ipar megteremtésének. De előre látható, hogy a vám-
sorompók felállítása esetén nem valósulna meg
az utolsó hajszál az elmélet, mert hiszen
az osztrák gyárosok viszonyaitól is rendkívül
sok függ e részben, meg a mi viszonyaink is
befolyásolnák sokfelől a várt eredményeket.

Vége is úgy áll a dolog, hogy az osztrák
gyáros csak az esetben tehetné át hozzánk az
ő telepét, ha vagyoni viszonyai az újabb befek-
tetéseket megengednék és főleg, ha szembeötlően
magasabb haszonnal járna itt a gyártás, mint
nála otthon.

A nagy tőke nem engedi magát olyan könnyen
mobilizálni, amint azt így elméletben
elgondoljuk, mert hisz módjában áll magát érté-
kesíteni ezerféleképpen és ha már meglévő gyár-
telepben nem találja föl a reményelt hasznot,
soha sem bizonyos, hogy egy másik, hasonló
gyártelepnek építtetésére szánja el magát.

Sokszor a gyártulajdonosnak nincs is annyi
vagyon, hogy ezt a várt experimentumot meg-

tehesse, sokszor pedig maga az iparvállalat olyan
kicsiny hasznot hajtó, hogy inkább csak a cég
tevékenysége miatt kell fentartani. De egyáltalában
azt lehet mondani, hogy a nagy tőkével dolgozó
gyárak az utóbbi években annyira hatalmába
jutottak a kifejlődött konkurenciának, hogy átlag
alig képesek 2-3 százaléknál több hasznot
kimutatni.

Mielőtt tehát a gyárak átözozléséről beszél-
getnénk, ezeket okvetlenül szükséges mérlegelni
és nem szabad vakon reménylenünk, hogy az
önálló vámterület okvetlenül nagy gyár-
ipart fog nálunk teremteni, annál kevésbé, mert az osztrák
gyár-
ipar kétségtelenül más piacot is fog magá-
nak keresni, végre nem is engedheti majd meg,
hogy a már meglévő telepeket egytől-egyig
lerombolják.

Nem egészen bizonyos tehát, hogy Ausztria
hozzánk vándoroltatná át az ő összes gyártelepeit.
De tegyük fel, hogy tényleg megvalósulna az
önálló vámterület elvéhez kapcsolódó közgazda-
sági álom.

Vajon egészséges viszonyokat teremtené-e
az ebben az országban, ha a gyár-
ipar osztrák
tőkepenészek kezében volna? Nemzeti törekvése
ink szempontjából ez rendkívül veszedelmes
hatású lehetne és épen ezekből a szempontokból
kellene nekünk ettől a közös ügyeket elítélő
ellenzéki pártok által propagált üdvösségtől
óvakodnunk.

Az egészséges törekvés kétségtelenül csak
az lehet, hogy a magyar gyár-
ipar a magyar ipar-
osztály körében fejlődjen ki és váljon hatal-
massá.

Egyszerűen nem igaz az, hogy ezért a fej-
lődésért kétségbeejtő küzdelmet kellene a magyar
iparos osztálynak folytatni. De igaz, hogy egy
hatalmas gyár-
ipar fejlődése nem három hónap
alatt szokott megtörténni és hogy a fejlődési
processzust megelőzni nem lehet. Igaz, hogy az
osztrák kifejlődött gyár-
ipar érzékeny és fájdalmas
nyomást gyakorol a magyar kézműiparra, de
senki sem vonhatja kétségbe, hogy a legnagyobb
dolgok éppen a legkínosabb pressziók hatása
alatt szoktak keletkezni.

A gyár-
ipar és kézműipar nem semmisíti
meg egymást soha. A közöttük kifejlődő éles kon-
kurenciának nincsenek gyilkos hatásai. Hanem
a hatalmasabb gyár-
ipar arra kényszeríti a kézmű-
ipart, hogy ez is hatalmasabbá váljon és
elhagyja a bölcsőt, melyben most mások rin-
gatják.

A kézműipar szülőanyja a gyár-
iparnak, de
gyár-
iparra soha, sehol nem létesíthettek kifejlö-
dött kézműipart.

Mielőtt mi arról beszélgetnénk, hogy nálunk
a gyár-
ipar kifejlődjék, a kisiparost, a kézműiparos
osztályt kell lábra állítanunk. — A kisiparos,
ha kellő anyagi ereje van, majd megtalálja azt
az utat, amelyen ő versenyre tud kelni a gyár-
iparral is, mert nagyon ismeretes dolog az, hogy
a kézimunka, ha külsőleg magára tudja ölteni
a modern formát, értékesebb mint a gyári munka

Akkor azután, ha a kisiparos anyagi ereje
megizmosodik, ő maga létesíti magának az ipart
gyártelepet és lassanként ezen az úton kel-
kifejleszteni a magyar gyár-
ipart.

Kétségtelenül helyes úton halad tehát Dániel

TÁRCZA.

Megszakadt valami a szívében.

Kéméndy Gáspár neki támaszkodott a cukorraktár
egyik oszlopának és homlokát végig fogta az egész
tenyerével. Széles vállain megfeszült a kék zubbony,
szép férfias arca vonaglott.

A szegény raktári felügyelőnek reggel óta roppant
izgatott napja volt, hatalmas melléből néha elfojtott, de
érezhető haraggal lökte ki a levegőt, azután goromba
önkinzással köszörülte a torkát, s izgatottan ösztökölte
a munkásokat.

A raktármunkásoknak föl is tűnt a tökéletesen
megülepedett, nyugodt előjárónak ki-kigyuló arca . . .
nyugtalan tépelődése . . .

Egyszer csak aztán Kéméndy Gáspár ellökte magát
az oszloptól, és fölkereste a gyári óra kezelőjét. Röviden
szót váltott vele, aztán csak annyit mondott halkan:
„Köszönöm barátom! csak erre az öt percre van égető
szükségem“ . . .

Öt perccel 12 óra előtt csakugyan elbődült a
gyár bőmbőlű túlke, s Kéméndy odaszólt a legöregebb
munkásnak, ha kellenék, állj helyet én helyettem s
ezzel végigsietet az ácsi cukorgyár kavicsos udvarán . . .

A hatalmas, a még soha sem érzelő Kéméndy
Gáspár ott állott délután az intézője előtt, feldult arccal
megtörve és jelentette . . .

— Intéző úr, köszönöm a szolgálatot és minden-
kori szives jóságát, az Isten áldja meg, úgy a mint
engem elhagyott.

— Ej, ej Kéméndy, mi lette magát? Mindig jó
viszonyban voltunk mi egymással, mi miatt akar most
egyszerre megválni? . . .

Elszántam, kérem alásan magamat.

— Ugyan, ugyan, adja elő hát a baját, majd csak
segítünk rajta.

— Nem azon uram! El van már végezve . . .

Aztán vett egy nehéz lélegzetet, s lassankint elő-
adta, hogy mindennek vége, elcsábították egyetlen, szép-
séges feleségét, nem kíván tovább élni, ma délben keve-
set, de eleget látott . . .

— Magam akartam meggyőződni ma dében —
tört ki zokogás közt belőle — harminckét percz haza,
32 percz vissza, egy perczem maradt a körültekintésre;
a kít mondtak, azt gyanutlan beszélgetésben csakugyan
ott találtam.

Ha egy perccel több időm van, véghezviszem
a legvégsőt és két lelket meggyilkolok . . .

Tekintetes úr! elfutott a vér és a gondolat; ekkor
elkezdett a bölcsőben kis fiam keservesen sírni — ez
megállított. Úgy éreztem, hogy ez imádság a bűnös
anyáért, azután eszembe jutott az Isten azután apai
kötelességem, s az hogy este is ráérek én arra, s csak
annyit ordítottam annak a hitványnak: Takarodjék ki
a házamból . . . s rohantam vissza. Ennyi megfonto-
lási időt és hideg vért engedtem magamnak, ezután jó
a golyó, azután az élet vége . . .

Hirtelen megszakította beszédét, s azután csend
lett. Végre felhőrgött: talán a szívében megrepedt valami,

vagy a többi közül kiszakadt egy bizalom, ökölbe szor-
ított erős kezei lehanyatlottak, s szemeiből megindult
a záporos, s csak zokogott az az erős, az a hercules
ember:

— Nem magamért sírok, hanem azért, akit éle-
temnél jobban szerettem s akit ezután hitvány életemnél
jobban gyűlölök. Hogy így megfertőzve kell őt meg-
siratnom . . .

Sötét este borult Kéméndyék lakására. Szívzaggató
sírás volt az a belső igaz, tompán bugó sírás, melytől
megtázik az ember, s önkénytelenül keserves sírásra
fakad. A melyet csak egyszer hallottam életemben: a
Kéméndyék ablaka előtt. Csak Kéméndy Gáspárnak nem
jött egy köny sem ki a szeméből. A szegény, szép fiatal
asszonyka ott fetrengett a lábainál kérte, hogy mondja
meg, mi viszi őt erre a végzetes lépésre? Sirt, jajga-
tott . . . Gáspár ellökte őt magától.

— Asszony! mondtam már, válnunk kell, eleget
láttam délben, mindent láttam . . . osztoskodjunk.

Az asszony leborult egy székre, egyre sirt, hiába
mondta, hogy a fiatal ur másodizben volt itt és pedig
hivatalosan . . . soha sem érintkezett vele máskor . . .
hiába beszélt . . . Gáspár hajthatatlan maradt.

Kinyitotta az asztalfiát, s egyenkint rakja elő: ez
a házassági szerződés, ez a tied, ez a vagyoni ígéretem
ez is a tied, itt van a két takarékkönyv; egyik legyen
a tied . . . a gyermek az enyém . . . mehatsz.

Az asszony vörvörös lett, föluggrott helyéről —
kezébe vette az iratait és becsapta maga után az ajtót . . .
többé nem sirt.

Ernö kereskedelemügyi miniszter, midőn a kisiparosok hitel-igényeinek kielégítésén fáradozik és semmi sem óhajtható jobban mint az, hogy a kereskedelemügyi miniszternek ezen fáradozásait siker koronázza. A sikert magának a magyar iparos-osztálynak kötelessége előmozdítani és arra kel törekednie, hogy produktumaival kellő színvonalra emelkedvén, ne csak a helyi szükségleteket igyekezék kielégíteni, hanem törekedjék piacot teremteni készítményeinek tartósságával, és külső csínjével Ausztriában, sőt a külföldön is. Az ipari szakoktatás eredményeitől várja az ország az ehhez való értelmet és munkaerőt, a kisiparosok hitel-igényeinek kielégítésétől pedig a vállalkozási szellemet és a leleményességet.

Egyetlen évtized alatt kell megváltoznia a mai nyomott viszonyoknak és tíz év után ennek az ipari politikának üdvös hatása alatt végtelenül fogunk csodálkozni afölött hogy tíz év előtt voltak hazafiasan gondolkozó magyar iparosok, akik arról álmodoztak: vajha az osztrák gyárok tulajdonosai magyar földre telepítenék át füstölő kéményeiket

Felrándulások a kiállításra.

Az ezredéves kiállítás és ezzel kapcsolatban a főváros megtekintése céljából szervezett felrándulások a legraktikusabb és legalkalmasabbak arra, hogy az ország lakóinak tulnyomó része a legolcsóbban és a lehető legalaposabban megismerhesse a kiállítást és tiszta képet alkot-hasson magának az ország anyagi és szellemi fejlettségéről, miveltségi állapotáról.

A nép legnagyobb részének nem lenne módjában sem anyagi helyzete miatt meglátogatni a kiállítást, sőt ha felrándulna is, ennek járatlansága és tapasztalatlansága miatt korántsem lenne meg az az értelmi eredménye, amelyet tömeges felrándulások alkalmával egyesek elérnek, s amit annak köszönhetnek, hogy jó vezetőket is kapnak, akik felhívják figyelmüket a kiválóbb fontosságú tárgyakra és szükség esetén magyarázatokkal s oktatásokkal is szolgálnak nekik.

Ily tömeges felrándulást rendeznek az ország minden nevezetesebb s előre törekvő községében, rendezünk mi is, még pedig a lehető legjutányosabban. Ez a mi tömeges felrándulásunk a kis gazda és iparos közönségnek válik javára s csak ezek használják azt fel; pedig a kiállítás megtekintésére nemcsak ezeknek van nagy szükségük.

Nagy szüksége van a kiállítás és a főváros

Kemény Gáspár meg nézett utána, s a mikor a kis kapu sarka is visszaesikordult — megkönnyebülten felsóhajtott. A szíve gyökerére meg mintha epét esavartak volna . . .

* * *

Kemény Gáspárt páros nyoszolyájában kiverte a hideg veríték és nehéz gyöngyökben göngyölgött le róla. Végre felugrott, fölkapta a revolverét és bezörgetett a szomszéd czukormesterhez, hogy jöjjön ki rögtön, mert baj van. — Mikor a czukormester a küszöbön megjelent, neki szegezve a forgópisztolyát:

— Ember igaz-e, a mit a feleségemre fogtál? . . . Igaz-e úgy, a mint elárultad, vagy nem? . . .

A czukormester sápadtan hebegett valamit, hogy így úgy; látszott rajta, hogy legjobban szeretne a világ túlsó oldalán lenni, — de megragadta egy acélkemény kéz s a bosszuló férj úgy odatalálta vágni fegyverét az alávaló koponyához, hogy a czukormester visszahanyatlott az ajtón s elborította a kitérdülő piros vér.

Kemény már akkor ölebe kapta kis gyermekét és elfutott — egyenesen nejéhez. — Odavetette magát a lábai elé és megtörtén zokogott: „Bocsáss meg, tévedtem, — nagyot vétettem ellened, te drága, te édes, te angyali jó asszony! . . .“

Az asszony halott-halványan ült egy széken s csak anyit suttogott: „Már késő! . . . megszakadt valami a szívemben . . .“

Kokas János.

megismérésére a fiatalabb nemzedéknek is, és miután az ifjabb nemzedék nagy része nincs nálunk azon kedvező anyagi helyzetben, hogy a kiállítást akár egymagában, akár szüleiével megtekinthesse: ennélfogva a gymnasiumnak és népiszkoláknak a tanároknak és tanulóknak kellene arról gondoskodni, hogy a fiatalságot is felutaltassa a fővárosba.

Ha az idősebbeknek nagy szükségük van arra, hogy az ország anyagi és szellemi fejlettségét megismerjék és ezen ismeretük eredményét az életben saját javukra s boldogulásukra felhasználják: akkor az ifjuságnak, amely még csak ezután lép ki az életbe annál nagyobb szükségük van erre és irántuk való kötelességünk megismertetni őket hazájuk és fővárosuk nagyságával, annyival is inkább, mert ez a kiállítás nem pusztán ismeretgyűjtés és a hazai termékek bemutatására van rendezve, hanem ez a legnagyobb hazafias ünnepek hosszú láncolata, amelyben ifjabb nemzedékünknek is ki kell venni a maga részét.

Ez a kiállítás oly temérdek nemzeti műkin-cseket halmozott össze és mutat fel egy csoportban, hogy azoknak felkeresésére és tanulmányozására ezen kiállítás nélkül egyes ember egész életén át is képtelen volna és a legnagyobb anyagi áldozatok mellett sem volna alkalma azoknak mindegyikét a haza különböző helyein felkeresni.

Ifjaink most egy csoportban találják ezredéves multunk minden nagyszerű vívmányait, emlékeit és kincseit és a maga impozáns nagyságában látják szemük előtt nemzetünk multját és jelenét, fővárosunk szemképrázlatát fényt és haladását. És kiszámíthatlan ezen tényezők hatása a fogékony ifju keblekre.

Nemzeti szempontból is oda kellene töreked-nünk, hogy ne legyen egyetlen ifju sem, aki ne látná ezredéves kiállításunkat!

Azok az emlékek, azok a benyomások, amelyek a kiállítás fenséges ünnepei közben a fiatalság szívébe vésődnek, örökre ott is marad-nak; örökre fénypontja lesz ezen kiállítás minden ifju életének, amelyre mindenkor örömmel és büszkeséggel fog visszatekinteni. Ezen kiállítás megtekintése után minden bizonynyal szélesedni fog az ifjuság ismeret- és látköre és látva az óriási nemzeti műkin-cseket, hazafiai önérettel dobog föl szíve, s erőt, ösztönt kap szolgálni a szeretett hazát. És előttünk nem közönyös az, hogy ifjuságunk hazaszeretete folyton ébren tartas-sék és a nagy elődök példáin hasonló hazafias tettekre sarkaltassék.

Vegyék tehát kezökbe az iskolákat fentartó testületek, tanárok és tanítók ez ügyet és szervezzenek s vezessenek a tanulókból egy felránduló csoportot a fővárosba, hogy az ifjuságnak a nemzeti nagyság és dicsőség fényes emlékeit és nemzetünk haladásának impozáns bizonyítékait bemutassák oly czelből, hogy azokból az ifjak tanuságot és lelkesedést merítsenek jövőbeli munkásságuk idejére.

Az alkalom igen kedvező!

A magas kormány szemei előtt bizonyára a fentérintett fontos érdekek lebegtek, midőn rend kívüli olcsó vasuti és ellátási tarifa mellett lehetővé tette a kiállításra való felrándulást. Az ország minden rétegében bizonyára örömmel fogadják s használják fel ezen olcsó felmenetel kedvezményeit s ugyhisszük, hogy nálunk is igénybe fogják azt venni. Különösen a gazda és iparos ifjak, kiknek nagyon is érdekükben áll az ezredéves kiállítás megtekintése.

Harcz a magyar szellem önállóságáért

Általánosan elismert égető hiánya irodalmunknak sőt egész közművelődésünknek, hogy kritikai folyóira-tunk nincsen.

Évtizedek óta a bíráló ész nálunk szóhoz nem juthatott. Irodalmunk fejletlené vált. Közművelődésünk

a reánk törő idegen szellemi áramlatok forgatagában, kormányát veszítette.

A magyar szellem laqdajátékává lett a nyugoti divatok minden hóbortos szeszélyének. Nincs az a fintor-zlás, az az észficzám, mely meg nem igézett volna bennünket, mihelt csak nyugati czimszalaggal és ékes latin, görög vagy francia nevezet alatt jelentkezett.

Azalatt qarlagon hevertettük saját jobb erőnket, kicsinyeltük saját eredetiségünket, megbotránkoztunk saját törzsközségünkön és túrtük, hogy idegen szellem, mely nem érdemli meg, hogy a józan magyar ész sardáját oldja, uralkodjék rajtunk.

Mindenkiben bíztunk, csak magunkban nem mindetől el voltunk ragatva, ami belga, hollandus svéd, norvég, dán avagy spanyol és csak azt nem becsültük, amit a nemzeti szellem a saját ősi alkotó erejéből hozott létre,

Társadalmi téren híveket toborzunk a magyarságnak, terjesztjük nyelvünket és a magyarosítás hevében nem vesszük észre, hogy mi magunk egyre vetkőzünk magyarságunkból, mi magunk leszünk hűtlenekké a szellemhez melyet másokkal megkedveltetni óhajtom. Soha a „nemzeti“ jelszó nem volt oly tátongón üres szólam, mint napjainkban; és még csak a „nemzeti géniusz“ t kelle kitalálnunk, hogy méltó gúnyoszlógot emeljünk e kornak, mely mindent ismer, csak géniuszt és nemzeti géniuszt nem

A közélet és irodalom minden demagógjait, népkegy-vadászait, a „nemzeti géniusz“, jelszava mögé bújva ámitják a hazafias érzésű jóhiszemű magyar közönséget. A magyarság szemfényvesztő látszatát kelteni és azalatt idegen érzéseken, idegen gondolat- és eszmehulladékokon tengődve elősködni: ez az, amit századvégi „magyar géniusz“ bajnokai a hazafiság szent nevében üznek és gyakorolnak.

Füdülog nekik a külszín, az aranyos fölirat, a büszke nemzeti czéger, a kirakat czifrasága. A szellemi hombárok és magtárok tátonghatnak az ürességtől, a művelődés asztalán pedig a nyugati szellem avas, émelítő ételmaradékai nemzeti színű ibrikében tálal-ják föl a magyar közönségnek

Elég volt már a látszatkeltésből: valóságért epe-dünk; elég volt a formafitogtatásból: tartalmat szomja-zunk.

Hadat indítani a mételeyező idegen befolyások tul-tengése ellen, ez heti lapunknak, a „Jelenkor“-nak fel-adata.

Lelket önteni a nemzeti elvbe, küzdeni a magyar szellem önállóságáért, ez a mi jelszavunk.

A független tárgyas bírálat erejével útját álam a századvégi logikai izlésbeli és erkölcsi bomlottásnak, ez a mi legfőbb törekvésünk.

A „Jelenkor“ első sorban kritik lap s legfőképen mint ilyen kíván érdeklődést kelteni és elfogulatlanul ítélkező közvéleményt teremteni.

Értekezéseinkben a klassikai világfelfogás elveit magyarázzuk és vitatjuk. Szépirodalmi közleményeinkben, versek és elbeszélésekben a mai termelés szünc-javát nyújthatjuk. Nyelvészeti czikkeinkben és pályaza-tainkkal küzdünk a magyar nyelvet megmételeyező idegenszerűség ellen.

Abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a régiebb és újabb irói nemzedék legkiválóbbjait, barátaink és munkatársaink közé sorozhatjuk

A hazafias érzésű magyar olvasóközönséghez for-dulunk, mely éretlen divatok forgandóságai közepett a nemzeti művelődés és irodalom szebb hárományaihoz ragaszkodik. Ennek a közönségnek tetszését óhajtuk megnyerni. Ennek támogatására számítunk önzetlen munkásságunkban

Ha szavunk fölébreszti az alóit nemzeti szellemet évtizedes szendergéséből, ha munkánkkal bármily csekély mértékben hozzájárulhatunk a magyar szellem fölzsabadításhoz a szégyenletes idegen rabszolgajárom alól akkor érzeni fogjuk, hogy fáradozásunk kárba nem veszett.

Palágyi Menyhért.

Ujdonságok.

— Nagy zivatar vonult el városunk felett folyó hó 6-án. A villám a környéken több házba lecsapott, s emberélet is esett áldozatul. A báró Königsvalter uradalmában Litauszky György és még két másik arató munkás a zivatar elől a cselédházba menekültek. Alig értek az eresz alá, mikor a villám közéjük csapott s Litauszky György 43 éves munkást agyonsújtotta, a másikat lábán súlyosan megsebesítette s a harmadikat a földhöz vágta. Ez utóbbinak azonban egy kis ijedtségen kívül egyéb baja nem történt. A cselédház légeett. Felgyújtott ezenkívül a villám a csabai uton egy tanyát és a furugyi szőlőkben egy házat, valamint az öreg szőlőkben Gyuresik Pál házat. Magában a városban egy helyen ütött le a villám, Ganyecz Mihály 1377

számú háza előtti ákáczfába. Folyó hó 7-én hajnali 3 órakor ismét őrjáti vihar és zivatar keletkezett, tördesve, a fák ágait. Az épülőfélben lévő újtemplom tornyán a rézkakast meggömböltette a vihar, úgy, hogy azt most ismét javítani kell.

— **Országgyűlési képv. választók.** Az 1897. évi választók névjegyzékébe városunkban összesen 1194 egyén vétetett fel, e szám azonban még jóval fog növekedni, a mennyiben számos felszólamlás történt. A felszólamlások felett a központi választmány szeptember hó elején fog határozatot hozni.

— **Képviseleti közgyűlés** lesz mint értesülünk folyó hó 12-én (Szerdán), melyen a jövő évi költség előirányzat fog tárgyaltni.

— **Színészet.** Rakodczay Pál 55 tagu társulatával f. hó 18-án előadásainak sorozatát „a Bányamester“ operettel megkezdte. — A társulat ez idő szerint Balatonfüreden, mint a fővárosi lapok hozzák — közmelegedéssel működik. Mint értesülünk az igazgató a jövő hét folyamán személyesen fog városunkba érkezni előleges bérletgyűjtés céljából.

— **Taskó Erzsébet** Szentandrási cseléd leányt Pollák Károly szintén Szentandrási lakos veszet macskája megmarta, gyógykezelés véget Budapestre szállított.

— **Halálozás.** Füchsel Bernát helybeli tekintélyes gabnakereskedő tolyó hó 7-én elhunyt. Az elhunytat nagyszámú rokonságán kívül számos jóismerőse és barátja siratja. A család által kiadott gyászjelentés a következőképp szól: ő. Füchsel Bernát né. Weisz Mária mint hitestárs, Feleki Adolf mint fia úgy maguk mint a nagyszámú rokonság nevében is fájdalom telt szívvel tudatják Füchsel Bernát, kereskedőnek, élete 70-ik, boldog halassága 42-ik évében f. hó 7-én délelőtt 9 órakor hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 9-én délelőtt 9 órakor fognak az izr. egyház szertartása szerint a szarvasi izr. temetőben örök nyugalomra tétetni; Szarvas 1896 augusztus, 7-én Áldott legyen emlékezte!

— **Beküldetett.** E lapok hasábjain már felhívtuk a hatóság figyelmét Julesa néniére a kit minden gyermek ismer — de főképpen inasoknak telik benne nagy örömeik, ha boszanthatják, „Julesa néni, Csicsóné, Ágyú golyó, Boszorkány, Puskapor“ stb. kifejezésekkel. Még az óvodából jövő kis gyerekek is egész ártatlanul Julesa néni Csicsóné-nak nevezi — nem számítva a következőképpen. — Persze Julesa néni sem marad adós, hanem végig harsogja az utcát beestelenél beestelenebb kifejezésekkel a mit bizony szégyenkezve kell végig halgatni egy-egy szemben jövőnek. E közérkölcset ronto állapot már türelmetlen a miért is felkérjük a hatóságot, hogy ez asszony ügyében sürgősen gondoskodni sziveskedjen. Néhány családapa.

— **Óriási jégvihar.** Kondoroson péntekre forduló éjjel iszonyú zivatar, jégvihar dühöngött. Kezdődött az elemi háború 2 órakor. A jég nagy erővel paskolta a gyümölcsöt, szőlőt, kukoricát s dühöngve zúta a zsindeletet. A szélvihar fákat döntött, háztetőket bontott, ablakokat zúzott. Egy család csaknem elpusztult, mert a leszakadt padlás okozott veszedelmet. A víz áradva rohant minden felé. Reggel száználmas képe volt a falnak, ugyan ilyen a határnak. A kár óriási. A lakosság lesujtva.

— **Távozó tanító.** Pováczay Andre kondorosi II-od tanító Csabára a tanyákra választatván tanítónak, kondorosi állomásáról lemondott. Az állásra pályázat lesz hirdetve.

— **Bábaképző.** Figyelmeztetnek mindazok, kik a nagyváradi m. kir. bábaképezdén az 1896/7. évi téli tanfolyamra magukat állami segély mellett felvétetni óhajtják, hogy a m. kir. vallás és közoktatásügy miniszteriumhoz címzett, keresztlevele, esketési, erkölcsi és szegénységi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványukat 1896. augusztus. hó 20-ig alulírt igazgatóságához küldjék be. Kelt Nagyváradon, 1896. július 25. A nagyváradi m. kir. bábaképezde igazgatósága.

— **Szarvasi Takarékpénztár** termény és áru raktárai, — melyek jelentékeny kibővítése e napokban befejezetett — mint gabona és egyéb termények beraktározására legalkalmasabb olcsó és minden tekintetben biztos hely, a gazdaközönség, kereskedők, cséplőgéptulajdonosok figyelmébe ajánljatik. — A beraktározott gabonára jutányos kamatú kölcsönt ha szükséges azonnal ad a Szarvasi Takarékpénztár, Beraktározni minden köznapon lehet egész nap. A legrészletesebb felvilágosítást nyerhet bárki a Szarvasi Takarékpénztárban.

— **Az új bünvádi eljárásról** szóló törvényjavaslatot a következőkben ismertetjük: A tervezet szerint minden törvényszék mellett lesz esküdtszék; esküdt pedig csak oly állampolgár lehet, ki életének 24-ik évét betöltötte s magyarul tud olvasni, írni és beszélni azonkívül legalább 10 ft adót fizet, vagy ennek híján magasabb értelmi minősítéssel bír. Az esküdtök továbbá mintegy 15 napra terjedő ülészakokra lesznek beren-

delve szolgáltra, akként, hogy egy-egy esküdt, egy évben, rendes körülmények közt egy ülészaknál több időre beszólítsa nem leend. Minthogy pedig egy ülészakra 40 esküdt lesz beszólítva, ebből folyólag egy törvényszék területén egy év folyamán 960 polgárt fognak esküdtszéki szolgáltra berendelni. Az esküdtszékek hatásköre ki fog terjedni a felségvétség, hűtlenség, lázadás, gyilkosság, vaspályák megrongálása, pénzhamisítás, hamis tanúzás, hamis vád, gyermekrablás, megvesztegetés és személyes szabadság elleni bűntettek. Ellenben a politikai, az ember testi épsége és vagyona elleni egyéb büncselekvények s hivatali bűntettek, miként eddig, úgy ezután is a rendes törvényszék hatáskörébe lesznek utalva. — Fontos újítás leend végre az, hogy a járásbíró hatásköre ezután mindazon vétségekre ki lesz terjedve, melyekre a törvény egy év maximális büntetést szab az eddigi 6 hó helyett s hogy a járásbíró hatáskörénél a vád képviselőjére némi honorariumért ügyvédek is fognak alkalmaztatni. Ez utóbbi újítás már csak azért is fontos, mert ez reményt nyújt arra, hogy az ügyvédi karból minél számosabban lesznek jövőben bírákká kinevezve. — Ezek az új bünvádi eljárásnak főbb alapvonalai.

Közönség köréből.

E rovatban közöltékért felelősséget nem vállal a szerk.

— ? —

Az iparos magában álló munkása a társadalomnak, állandó fizetés nélkül munkája, üzlete jövedelméből él, minden üzleti csapás tehát mint a szél a magában álló fát, könnyen eldöntheti.

Ennélfogva kell, hogy az iparosban, ahogyan boldogulni akar, a hivatás tisztá öntudata meg legyen, s helyzetét felismerve, a kitaró öntudatos munka teréről féltékeny vissza ne maradjon, főleg ott, a hol az intézők sem az ipar fejlődésével sem az iparosok sorsával mit sem törődnek, üzleti érdekei mellett gyakorlati gondolkodása és műveltségével a társadalmi életben, valamint a közügyek körül megtalálja érvényesítését. Az egyes iparos haladása és boldogulása mint tényező járul az ország általános fejlődéséhez s minden egyes iparos egy-lánccsömét képezi az ország áldáshozó tevékenységének, jólétének. Mindazok, kik az ipar erőteljes meghonosítása s fejlesztésére józanul s öntudatosan törekednek, a közélet nagy szónivói, midőn az iparra fordítják figyelmüket, egyúttal az ország vagyonszerzési és erősbítésének építéséhez járulnak egy-egy követ; miért is az államnak és társadalomnak együttes feladatát képezi az iparosok sorsának gondozása s hála a magyar törvényhozásnak az 1885., XVII. valamin az 1891. évi XIV-ik tveikké meghozásáért, melyekkel az iparos osztály anyagi érdekeinek támogatását vette célba.

De vajjon mit tesz érte a társadalom? — Ha már az egyesek privát izlésével szemben tehetetlenek is vagyunk, hol keressünk védelmet, segélyt és támogatást, ha a szövetségek, községek és városok is felretéve helyi érdekeinket mindannyiszor leszorítanak a munka teréről, a hányzor tehetik, s közönnel nézik, hogy seper el előlünk egy-egy derék vállalkozást valamely más — jobban táplált áramlat; Hogyan izmosodjék az erő a nagy zsidvásárban melyben a gyöngébbet letorkolja az erős, és ismétlődik a régi nóta: az összegyűrközésben az él tovább, ki jobban bírja — szuszszal.

Élénk képét tükrözi vissza ennek a városunkban megtörtént legújabb eset, midőn az áldozatok árán befejezett váró Árpád vendéglő berendezése alkalmából az asztalos munkára árlejtés lett volna hirdetendő, s e helyett történt az, amit elbíráls végett érdemesnek találtunk a t. közönség elé fektetni. Ime az eset szóról szóra.

Magán uton jutván tudomásunkra a munkát, egyik társunk f. évi július hó 28-án d. e. felkereste Tekint. Dancs Béla urat, vár. főjegyzőnek oly kérelemmel, hogy a munka előirányzatát és rajzát neki megmutatni szives legyen. Meglepetésére azonban azt kelle hallania, hogy ő (a főjegyző) mit sem tud róla, ott semmiféle rajz nincs és csak annyit tud, hogy Michnay készít valami rajzot, jöjjön d. u. 3 órakor, akkor majd megtudhat mindent. Hasonló szavak kíséretében lett elutasítva ott járt másik társunk. Hírül adva ezt a többieknek, elhatároztuk, hogy d. u. 3 órakor öten felmegyünk a városházára bővebb értesítést szerzendők ez ügyben. Hosszas várakozás után kijött végre Sinkovics Gyula napidíjas, mellesleg városi nagyhatalom, hogy tudunkra adja: „hiában várunk, hogy a munkát úgy sem kapjuk meg, azt Gábori építész úr egyedül csakis Michnainak fogja adni! (Rosz nyelvek azt mondják, hogy ez az úr Kondoroson szerezte ez alapos információt, de az nem igaz.) Kissé vártatva Földváry esküdt úr beszólított a nagy tanácsterembe a hová majdnem egyidejűleg belépett Gábori úr is, két rajzot mutatván elő. Ime, úgymond, itt van a 2 méter magas és circa 150—160 méter hosszú lámpéria, és a Cassa

rajza; nézzék át“, s anélkül, hogy az előirányzatot előlta vagy legalább a fa vastagságát említette volna, visszasietett a kis terembe, a hol az építő bizottság éppen együtt volt. Mintegy 10 perc múlva jön a főjegyző azt kérdeve „készen vagyunk e már és nevezük meg az összeget melyért a munkát elvállani hajlandók volnánk. P. társunk azzal válaszolt, hogy mi limitációra jöttünk s így nem tartozhatunk vele, hogy az összegét előre megnevezzük. Erre D. főjegyző úr azon meglepő nyilatkozatot tette, hogy limitációról szó sem lehet, minthogy különben is két zártajánlat van már, egyik Budapestről a másik Michnaitól! hogy mi mért nem lettünk felhiva zártajánlat tételre, azon naiv választ kaptuk, hogy „nem tartotta érdemesnek bennün ket erre a garasos munkára felhívni.“ Igaz! hisz alig rongyos 2—3 ezer forint forog kérdésben, s valahányszor egy-két főléresről van szó 5—6 asztalost feleitől s annak adja természetesen a ki olcsóbban csinálja meg a munkát. Ez tagadhatatlanul igaz. Végre bejövén Gábori, egy iv papírra veté a munka körülírását kérdeve, mennyiért vagyunk képesek annak négyzet méterjért elvállalni. Mi erre a Cassát 500 ft a lamperia négyzet méterjéért pedig 5 frjtával, vagyis 1600—500=2100 frtért ajánlottuk meg azt. A főjegyző úr magához vevén az általunk aláírt ívet, távozott, hogy röviddel utánna behívjon következő szavai átvételére: „Csupán azt akarom értésükre adni, hogy a munka 70 frttal olcsóbban kiadott Michnay Sándornak! Csoda-e, hogy ez eljárás felett való bámulatunkban szó sem jött ajkunkra, s az elkeseredés ily méltatlan elbánás fölött némakká tett. Ilyen is megeshetett velünk, a város munkabíró és munkát kereső gyermekeivel. Hej Kondoros! Most már csak azon törjük fejünket, hogy miután a munka hosszát maga az építész úr sem ismerte, s csupán hozzávetőleg bírta megadni, valljon akkor mi módon jött létre az a csintalan 70 frtyi eltérés.

Ilyeténképpen kigolyózva, hogy érdekeink megóvásának, írásba foglalt panaszunkat másnapon benyújtottuk a ttes főszolgabíró urnál. A gonosz véletlen akarta, hogy azon pillanatban, melyben a főszolgabíró ur irodájába akartunk lépni, kijön onnan Gábori ur! (ki tudja, talán staatsvisitelt ott.) A mint hogy igaz is. Mert alig adtuk át élő szóval kísért kérvényünket a főbíró ur azzal vigasztalt, hogy úgymond, a műépítész állítása szerint 800 fról van szó. Elbámulva e felett bizony azt is találtuk mondani, hogy az — nem igaz. Mire a főbíró ur behíván a műépítész s ő tőle magától kérdeve ezt, az utóbbi igen kényelmetlenül kezdett himezni-hámozni, mi közben akaratlanul elárulta, hogy Michnai négyzet méterjéért 6 frjtával vállalta! Most már mi csodálni való van rajta, hogy az ámulat elbitított, s nem tudjuk máig som érteni, hogy lehet az, hogy mi 5 frjtával, Michnai pedig 6 frjtával figurál, s még se lehessen ő 70 frttal olcsóbb!

Végre pedig ez édes mindnyájunk ügye s nem tömöríthető egyes ember privát érdekévé. Tudjuk meg tehát legalább azt, a három összeg közül melyik az igazi, s e megható pártfogás mellett mi célja a létesítendő árucsarnoknak és kinek szánta annak berendezési munkáját kiadni Sinkovics Gyula díjnak, derék és köztiszteletet érdemlő Dancs Béla úr főjegyzőnk gyengébb oldalainak kiaknázója!

Szarvas, 1896 augusztus 8.

Az asztalosok nevében:

Szüle Kálmán. Sárkány Ferenc. Schloszer János.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

S Z I K E S A N T A L.

Társ-szerkesztő: MIHÁLYI JÓZSEF.

446—1896—vhszám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Brünni cs. és kir. országos kereskedelmi törvényszék 9946 sz. végzése által J. Subak Söhne Brünni cég javára a Fisbein Ignác szarvasi kereskedő ellen 294 ft 86. kr. tőke ennek 1896. évi június hó 1-ő napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 32 ft 70 kr. perkoltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le foglalt és 534 ft 64 krra becsült Kern és Stern cég javára 4745—96. Psz. végzés alapján 207 ft 99 kr. erejéig felül foglalt kanavász, vászon, festő, barchet, karton, ekuzé és kendőkből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 4402—1896. Psz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagis Szarvason Kossuth tér 501 számú házánál leendő esküzközlésre 1896. év augusztus hó 14. napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzettek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107 § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108 § ban megállapított feltételek szerint lesz kitűzendő.

Szarvason 1896. évi aug. 5. napján.

Holesy Arnold,

királyi bír. végrehajtó.

Üzlet áthelyezés.

Üzlet áthelyezés.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a helybeli s vidéki közönség becses tudomására hozni, miszerint a **Beliczey út 13 szám** alatt vezetett

*könyvnyomdámát és papírhelyes-
kedésemet*

folyó hó 8 ától **Beliczey út 4 szám (Frankó-féle ház)** helyeztem át.

Midőn ezt a helybeli s vidéki közönség becses tudomására hozni szerencsém van, elnem mulaszthatom a multban tapasztalt pártfogásért köszönetet mondani, s kérni hogy azt részemre jövőben is megtartani sziveskedjenek.

Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy a belém helyezett bizalomnak a legpontosabban igyekszem megfelelni.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok

Szarvas, 1896. augusztus hóban.

Mély tisztelettel

Szikes Antal,
nyomdatulajdonos.

üzlet áthelyezés.